

המזכיר

עתון שבועי

לכר עניני החיים, לספרות ולמדעים ולכל עניני היהודים.

יוצא לאור בכל ערב שבת

מחיר החתימה על "המצפה" עם
ההוספה הספרותית החדשית
רמת המצפה:
באוסטריא-אונגריא:
לשנה 7 כתרין
לחצי שנה 3.50
לרבע 1.75
ב א ש כ נ ז:
לשנה 8. — כתרין
ביתר הארצות:
לשנה 9 כתרין — 9.50 פראנק.
על "המצפה" בלי ההוספה הספרותית
אין לחתוב.
אין הנחה מהמחיר.

מחיר מודעות או הוצאות לנפטרים
לפי גודל השטח.
ברכת מו"ט חצי הכתר. בראש הגליון
שני כתרין.
גליון בודד 12 הלר.
המשנה מקומו עליו להודיענו מיד לא
רק שם מקומו החדש. כ"א גם שם
מקומו הקודם.

קאנטא של פאסט-שעק נומר 76.918
האדורסת לבית המערכת ולאדמיניסטרציה
„S A M I C P E“
ul. Św. Sebastjana 32. Kraków.

Kraków. 26 Kwietnia 1907.

גליון י"ז.

קראקא י"ב אייר פ' אחרי קדושים תרס"ז.

לתנועת הבחירות.

פנים חדשות לבשו אהינו בגליציה הפעם.
בפעם הראשונה יצאו לשלוח בחירה הם באי-כחם,
אל מועצת הממלכה ואין לזה חלק אתם. גם עד כה
בהרו היהודים צירים אל בית יצירת החקים, אבל
באיזה רגש, באיזו פנים? דמיונם היה כחשוד-כנים,
הקראו לרקד על חתונה זרה; היא עושה זאת מפני
הכבוד, יש לפעמים צורך ללכת, לחלק כבוד לזרים,
אף שלכו כל עמם, אף שהכבוד הזה, שהוא חולק
לזרים גורם לו דאבון נפש. מוציא אנחות מרות מתוך
הזהר. בבחירות הקודמות לא היו הבחירות בעיני
היהודי רק אצעי לעשות חנף לאיזה תקופה הדרוש
תועלת לעצמו, לעזור אותו להשיג משרת-כבוד
והכנסה ולקנות ממנו כעבור זה איזו טובת-הנאה, איזו
תועלת פרטית, אם לא תשלומים במטבעות מצלצלים.
היום יוצא היהודי בפעם הראשונה בכמה ערים
באוסטריא כבוחר צירים באי-כח עמו, לדבר בפרלמנט
כתור שליח-הצבור היהודי, לדרוש משפטנו אנה
להראות לכל העולם, כי עוד ישראל עתיק-הימים חי
ומרגיש ומבקש להמשיך ולהחיות את חייו, דבר

שהבהישו עד כה לא רק העמים ומנהליהם בממלכה
חזאת, בראם גם מנהלינו אנו, שהתמרנו לעמד
בראשינו ולדבר בשמנו. היום מרגיש היהודי האוסטרי
בפעם הראשונה טעם פוליטיקה, לא פוליטיקה זרה,
שהיו בטלנים בבית-המדרש רגילים לדבר מאחרי
התנור, בראם פוליטיקה של עצמו, הנוגעת עד הנפש,
המורגשת בעמק נשמתו, המכריעה בין הקיום והגויעה,
בין התחיה והמות.

שנים דרכים לפני היהודים בארץ הזאת: לבחור
כמו עד כה כפושע-ישראל מתכחש לעמו, הרוצה
להשתמש בזכות בחירתנו, למען ילך אל בית-
המחוקקים כתור באי-כח אחרים ולהודות בזה בגלוי
לפני כל העולם, כי העם הישראלי כבר מת ואינו צריך
עוד לכאי-כחו, או לבחור ובבן נאמן למולדתו, אשר
נדע בו, כי יהיה שליחנו אנו וידבר מתוך גרוננו ולא
יהיה תלוי בדעת אחרים, בראם בדעת בחריו היהודים
ולהודות בזה לפני כל העולם, כי העם הישראלי
העתיק עודנו חי ויש לו צרכי החיים ושאיפות מיוחדות
ויש לו גם רגש וכינה, לבלי למחול על זכויותיו. מי זה
ילך בדרך הראשון ולא ישוה לעיניו את הותרת התורה
הצוה: ובחרת בחיים! מי זה יבחר בקנדידט

המביט על המנדט כמו על מתנה טובה לעצמו, על
כבוד, שכבודו בו זרים ולא יבחר באיש המואם
בכבוד אחרים, המשליך נפשו ואינטרסיו מנגד ומתדבק
רק בעצמו בזמן שעמנו ואינטרסיו המיוחדים בוויים
ודחויים, בזמן שרוב חבריו בני השדרה העליונה,
מתבישים בנו ועוזרים בזה לשפלותנו כגוים?

בעלי השטה הישנה וגם רבי הלב כתוך
היהודים הנאמנים הדתיים מיראים אותנו, כי סכנה
להתגרות במי שהשעה משחקת לו, תעלה בעידינה
סגיד ליה" וכוה הם רוצים לפתות אותנו, לשמוע
בקול הקנאים הפולנים ובקול הכונדים בישראל
המסתפחים במהנה אחר, והזהירים החכמים, האלה
שוכחים את הסכנה הצפויה לנו מן הצד האחר, אם
נלך אחרי התקיפים. בגליציה המערבית, אשר כל
יושביה פולנים ויהודים פכין כך וכין כך אין תקוה
לבחירת יהודי לאומי רק במחוז אחד (כושנוב),
משעזוביניא, קרעזשאוויץ, יאבורזשנא) ושם אין כל
סכנה, כי גם בלא זה אין כל תקוה לפורני קנאי
להבחר שם. רוב הקנדידטים הנאמנים ליהודים הוקמו
בערי גליציה המזרחית ושם אורבת לנו המת הרתונים.
אם נחזק את ידי לוחציהם הפולנים הקנאים והכונדים

איזו אלונים מיכשרים לעצי הסקה ואינו לבקוע מהם
אדנים...

הצוילוציה.

אז, בזמן שביט המקדש היה קים, נתאספו פעם
אחת יחד הפרים והפרות, האלים והכבשים, השעירים
והעזים וגעו בבכיה וכך היו אמרים:
רבוש"ע, אלקי היהודים! למה תביט על הטבח,
למה תחריש על הובח, שמכוננים לנו החלשים, יהודיך
בתורך — האנשים. איזה, שופכים הם דמינו כמים, בכל
יום חמדי, ערב ובקר וצהרים, שוחטים אותנו בסכנים
חדים כשנילך, לעולה ולשלמים, להטאת ולאשם ולכל
קרנניך. מפשישים באכזריות חמה את עורנו, פורקים
ברצה את עצמותינו, בוקעים בשננו, עוקרים ממנו את
הראש ואת המעים, את תורו את הקיבה והלחיים.
ינקמו בנו לבלי חוק, ששועים את החזה והשוק. מכתרים
אותנו לבתרים, גוזרים לגורים, ויעל אותנו על המוקדה
על מובהך, ודמנו לך לרצון, ועשנו לדיח נחוח לפיך.
ולא תדרוש דמינו ואיך שזאל — אתה חנוך ורחם לכל
פועל! וי וי מה טאנו? מה עיני? מה פשענו? עננו
עננו! מההה! מההה! מרר! מרר!

נהקי הכהמות ושועתם עלתה השמימה.
„גורה היא מלפני ואין לכם רשות להרהר!“ יצאה
בת קול ממרום.

אכל רדמי השטן נכמרו על הכהמות העומדות
לשחיטה ולא התפק כשנאבת כניכול. והחליט בלבו
לנחמן ופצה פיו ואמר:

אמנם מרא הרצה מצד אלה החצחים הטבחים
הנוכלים — היהודים. אבל עליכן לדעת, כי לע"ע טרם
נתפתה האנושיות ועוד לא מנומסה היא בראי. עוד

— הוד יקרי, עודך זה הפיטון, שהיית לפני. כשאני
לעצמי... אני כבר...

— הכה הכה אהרן אל תפסיקני, מה אמרת לך
לפני הגע? כן, „רסיסים של אורות נחפזים“, ותפונה
הקרנים, ותשטפנה נקרות חזר ותחיינה לים מלא, ים
זהר ותלשפנה את לבי הסוער, את פני הכוערות ואני
מקשים בחשק קדח אל כל רשרוש היער, אל שירתו
העדינה, אל תפלת הנאה, תפלת הקימה, המלאה רזים,
רזים, רזים, כלבי מנצנצת יחד הקדש למראה דשא
ונטעיו השונים הגדלים פה כערבובי פזיטות הפשים
ופראים ועדוים רסיסי שללים כאבני יהלום מתנצצות...
חידות הים הצופים ושוכבים וזרמות בנשמתו למראה
להקת פרפרים (שמעט-ערלונג), שנבראו באורה ועולים
מכל סדק שבקליפת העצים ומרחפים ומרחפים ונתלים
בצמרות זכענפים...

— בן כן הוד יפה היער, ודע לך ששלי הוא. מעתה
שלי הוא. אני קניתי אצל אהרן האהובה נ. ומתהלך
אני עתה ומביט...

— הבט הבט אהרן, הסתכל על הפואמה זו של
הקב"ה... אלהות, אלהות ממש אנו מהגישים בכל תנועה
ונגדוד העלים. בכל קלות של מי מנוחות המפכים פה
ביער ומשתפכים במורד במנגינה הרישה מתוקה וערכה.
האח! משלל היכולת אני, להביע לך את כל רגשי. מה
תאמר אתה? איזה רישע עושה הטבע עליך, אהרן?
הלא היית פיסן כנערתוך. שרת על האכזב, על השמים,
על השמש. הגד נא לי איזה מלה חדשה... איזו אמירה
נעימה, איזה תאוד יפה ע"ד היער הזה?

— הלא הגדתי לך, הוד מחמדי, כי אני קניתי את
היער הזה לפני שני שבועות והולך אני עתה ותר —

פיריטון.

פנטסיות ורפרורים.

מאת י. פרנהוף.

ביער.

— אהרן שלי! שלום! אתה כאן? מאדע! זה כבר
לא ראיתך.

— שלום הוד תביני, אתמול באתי אל העירה שלנו
וקדמתי ביטור לסור הנה. ומה שלומך אתה? מה אתה
עושה בבקר השכם ביער? מילא אני, תינח...

— חיי הדגים במים והיי אני בימי האביב החמים
ביער. טוב אהרן שלי, טוב שפגשתיך פה. כפי שאזכרך
מימי לדותנו הנך בעל נפש שירית ותבין בודאי את
שפעת רעיוני ורגישי כמנו... הלואי אהרן שלי ויכולתי
לתאר לך את הרשמים, אשר יעשה עלי היער עתה. אה
אה עתה...

— אמנם הוד שלי. יפה היער הזה מאד מאד מאד.
אלגותיו רמים, רעננים ושוכים לאיזה...

— המתן נא לי, אהרן יקרי, שמעני נא. לא אפשר
לי לכלוא את רגשותי המפעפעים והדומים בי לשמע
שיחת האילנות של היער העב הפרא והעתיק הלז, שישן
עד עתה שנת החורף והקיץ לתחיה... שח הוא היער
ככל אלפיי גועי וזרככות כפותיו העקומות והמסוככות
המתחילות מלכלכות ורוחצות בזוי השמש, אשר יור
רסיסים של אורות נחפזים...

צבא נהנים בחוצות, אוצרות בלי נשק מתגלים בכל מקום. בפטריבורג נגלה קשר של צבא, שתכליתו להדיח את הצבא למרד. התלמידים מבית חנוך רופאי הצבא בפטריבורג שובתים מלמודם. הם דורשים לנרש מן הבית את המורים והתלמידים המשתתפים בחברות. האנשים הרוסים האמתים, באספת מנהלי בתי הספר הנבחרים אצל המניסטר לחנוך דרשו הנאספים תקונים חפשים בביתם. בכל יום נדונים מורדים למיתה. בפטריבורג נתפשו חמישים סטודנטים וסטודנטות בחשד הדחת הצבא למרד. — בתוך פועלי הספינות ומסלות הביול תסיסה חזקה, הם מתכוננים לשבות. כל אלה הם סמנים רעים לדומא, העובדת כבר ששה שבועות ולא עשתה עוד מאומה. הממשלה מדיבה לה מכשולים כפי ההשערה תשתמש הממשלה במהומות המתרחבות בארץ בתור תואנה, לבטל גם הדומא השנית.

ברית אנגליא וספרד. בקור מלך אנגליא בספרד בשבוע שעבר היה מאורע פוליטי חשוב מאד. אנגליא לא הסתפק בבדידתה עם צרפת ועם יפן, היא בדתה ברית גם עם ספרד. הממלכה הזאת, למרות אברהם את המושבות הגדולות, שהיו לה באמריקה ובאזיא ולמרות חרלה מהיות ממלכה אדירה שלטת בתבל, הן עודנה ממלכה לא קטנה. ארצה גדולה כארץ אשכנז, אף שיושביה לא רבים ומקומה בין ימים גדולים מבשר אותה לחוות דעתה גם היא בעיני הפוליטיקה של ים התיכון עכ"פ, כמו שהיה באמת באספת אלגזיס, שהשיגה שם ביחד עם צרפת את הזכות, להחזיק גורדי שוטרים במרוקא. אך הממלכה היא עניה ואין ידה משנת להכין צי מלחמה, כראוי לארץ גדולה יושבת על ימים. בברית שכרתה עם אנגליא נתנה רשות לאנגליא להחזיק אניות מלחמה בחפי ספרד ובכסף אנגליא יבנו גם לספרד צי מלחמה, בזה יהיה חוק ספרד בטוח ותוכל להחשב בין הממלכות בעלות צי אדיר. והו הצד הטוב בברית הזאת לספרד ואולם יש גם צד רע, המכריע נגד הטוב. לאנגליא יש מימי קדם מבצר חזק על אדמת ספרד הוא גיברלטר, הוא פרי הנצחון של אנגליא נגד סיליפ השני מלך ספרד ועתה תחזיק אנגליא ספינות מלחמה גם ביתר ערי החוף של ספרד ואין אנגליא היולה להוציא צבאותיה ממקום שכבר תפשה שם דריסת הרגל. ספרד תהיה מעתה כמשועבדה לאנגליא, במצרים ומהורו, ולזאת לא שמו לב חכמי הפוליטיקה הספרדיים. אי לכך ארץ שמלכך נער! ספרד עשתה עתה עוד צעד גדול בירידתה מעל במת התכלל. — בקור מלך אנגליא את מלך איטליא

מגיניהם ושותפיהם בעשק הלאומים הנדכאים. המדיארים אינם יכולים לסלוח ליהודים את הטאם הישן, שלא התכוללו עוד כלם בתוכם בהמרת דת עד בלי השאיר שריד והם מכרחים על אפם, ועל המתם לתת "כבוד כזה" לעם נכרי כזה, שרק בהנפה וחלקלקות, רק להנאתם, הם דבקים בתקיפים לפי שעה ושונאיהם מהרפים אותם כל הימים בקראם להם בכוח: יודא-מדיארים.

אם יבחרו כל הקנדיטים הלאומיים, שהקמונו בערי גליציה, לא נוכל לדעת, בטוהים הם רק אחדים, אבל תוצאות טובות ומשמחות כבר ראינו גם עתה לפני הבחירה. האספות הרבות בכל עיר ועיר, שיתאספו בהן יהודים מכל המפלגות ומכל המעמדים וישמעו דברים יוצאים מן הלב על-אדות מצבנו וצרכינו, על-אדות מחסורנו ולהצנו והם מתלהבים ומתרששים בענין כללי של כל ישראל והם מסכימים פה אחד לשלוח בהירם הנאמן, לתבוע עלבונם ומשפטם והם נוכחים, כי שליחיהם צבור הקודמים פשעו בהם והם נוטרים להם שנהא בראוי להם; כל אלה הם הצי נהמה לצרת עמנו, החולה המתחיל להרגיש מכאובו ולדעת סבת מהלתו, תקוה יש לו לשוב לתחיה. אהדות, התעוררות, ידיעת המצב ובקשת תרופה, כל אלה היו הסרים לנו וכאו ימי הבחירות הלאומיות והם מתמלאים, העם שב לתחיה, העם מתאחה, הקרעים מתאחים, המחלקת נתמט עכ"פ לפי שעה — ולזאת התפללנו וזאת השגנו עתה וזוה נוכל לקוות רב טובה.

ענינים מדיניים.

המהומות ברוסיא. נרוע כחה של הדומא השנית מכחה של הדומא הראשונה. בימי הראשונה שקטה הארץ מעט למראית עין ועתה הרוחות הולכות וסוערות. המאות השחורות מתגרות בגלוי בעם השלו והשקט ומפילות חתיתן עליו והממשלה נושאה לחן פנים ומניחה לחן גם להודין ולהתגורר בחוצות ולשפוך דם, כאלו קצרה ידה לעמד בפני התקופים הסוככים עליהן. בארסה, בסבסטופול, בבאקו ובלודו מרידה גלויה, שורדים מתפשטים לעיני השמש על קפות של צבור ושל הממשלה, שוטרים ואנשי

היהודים. הגם אז מהויבים אנו לסגור לשועל, גם אם האריה שולה בנו בעבור זה את מלתעותיו לקרענו? בגליציה המזרחית הפולנים המעטים שועלים הם לעמת הרתנים הרבים מהם עשרים מונים. איה השכל הפקה של ה"ראש היהודי"? האין טוב לנו לצאת ידי שניהם, לכתור רק ביהודי נאמן?

חקי הבחירה ההדשים עשו קץ למנהג הקודם של הקנסטימוציה, שהמנדט להשתתף במעשה ההקים ובהשגחה על הממשלה היה רק זכות מיוחסים מן השדרות בעלי הזכויות היתרות. הזכות לקחת חלק בהטלת גורל הממלכה נתונה עתה לכל אדם, אין עוד המנדט אות כבוד למי שהתקף חפץ ביקרו, ולמה איפא נהיה רק אנחנו יוצאים מן הכלל, למה נהיה רק אנחנו מכרחים לבחור במי שתקיפים הפצים ביקרם? מדוע לא נוכל לבחור במי שהעם יוכל לבטוח בו, כי יהיה באיכחו באמת ואינו מכיט על המנדט כמו על אות-כבוד? למה נגרע?

כי פהר הרתנים לא הכל הוא מראה לנו גם מצב אחינו באונגארן, שם עוד כל היהודים מהויקים בכלל הישן, ללכת כעורים אחרי המדיארים הקנאים ולהקריב להם גם את עצמם, גם את יהדותם וגם את כבודם. להם נדמה, שהמדיארים משלמים להם שבר טוב בעבור אמנותם, כי — הדבר קטן הוא? — עשרים וחמשה צירים יהודים יושבים בפרלמנט האונגרי! אף שבאמת אין זה לטובת היהודים, כי בכל כ"ה הצירים היהודים אין אף אחד באיכה היהודים, את זכות היהודים אין בכלם מי לתבוע, המדיארים מקימים קנדיטים יהודים רק בכדי לקפה על ידיהם זכות העמים האחרים במקומות מושבותיהם, והיהודים מבשרים במין גיל וחדוה על אדות כל יהודי שנבחר לפרלמנט, בילדים השמחים על מתנת-הכבוד, שהשיגו בבית-הספר בעבור שקידתם. המנדט אות-כבוד הוא לאחינו שם ולא יותר, אינם רגילים כלל לתבוע יותר, ומה הם תוצאות הדבר? השנאה ליהודים מתרחבת ומתפשטת בין העמים באונגארן כסער קטב, ולא רק בין כל העמים שאינם מדיארים, המחבלים תחבולות כל הימים איך לנקום בעובריהם היהודים, המוכרים אותם כיר שונאיהם, כי אם גם בין המדיארים עצמם,

השך הבעות יכמה ארץ וערפל הסכלות לאימים, כל הגים עודם אוברי עצות הם ואין בהם תבונה להציל את העשוק מידי עושק ולנקום את דמכם הנשפך מעם גבל, עם כבד עין — היהודים, כי יקחו למטרפסיהם. אבל ידוע תדעו, כי ימים הבאים אהר תהיה, והיה כאחרית הימים ומלאה הארץ דעה כמים לים מכסים. אז יקום חור ההשכלה והציוניזציה, דור נאיר, דור של אורה והמצאת מפלאות ומתמיהות, דור של קולטרה וסכלנות, והדור המקולטר, המנומס והרתמן הזה, יכדיע לטבח את היהודים עם דמימם ופילי מהם הללים אין מספר. יעשו בהם ככל אשר עשו המה ככם ולא דוקא על מזהב, כי כ"א בראש כל הוצאת, ולמענן בהמות יקרות יתק הדור הזה חק, שכל הטעג בן בטעג בבבת עינו.

סמן מובהק

אין זאת בדיה, כ"א מעשה שקרה כנאות-דשא המכונה "כל אתר", ששמה יבואי האנשים והנשים התילים על מחלת, "אין-כסף-נחשב" והמבקשים התודעית והענוגות תבחייתות.

לחבתותא עליוה אתה, שהשתתפו בה הכרים מאומה ולשונות שונות, היה שייך איש אחד, שהרבה התיכח והתפלספו שאר ההברים, מיכן ילא בפניו, על אחותי.

שהוא היה חבר נעים ועליו, משעשע ומבדה, בעל מסעות ונסיונות רבות כהודעת פיו, ושהוא היה נכר נכבד ונעלה, זאת הסכימו כלם. התפלגות הדעות על אדותיו גרמה רק התאיה לדעת אי-מוה עם דוא.

האחד אמר שהוא פולני, השני — שהוא אשכנזי, השלישי טען, כי הוא צרפתי, והרביעי, לא כי, הוא

"מה נדע? מה נפתרה?" שאלו יתר החברים. "נדע הדבר שהאיש הלז הוא — יהודי". "מאין אתם ידעים? הלא לא הגיד לנו?" "זה הוא המופת החותך על יהדותו. כי רק היהודנים מזלזלים בהתעלמות והתחפשות. רק יהודי יוכל להתביש בעמי ומולדתו..."

המשאלה.

(אגדה ערבית)

סולימן אכן — אברהם, מחר גדול בעיר אל-פאס, היה איש בריא ואמור, וככל זאת לא היה רוצה נוחה מימיו. בערב אחד אחרי כולתו תפלתו, חזר עוד הפעם באנחה על דבריו השגורים בפיו: "היי, מי יתן וימלא אלה משאלתי לבני!"

"ומה הגה משאלתיך?" הפסיק אותו פתאים איזה קול שואל. כאשר נשא עינו ראה תמונת ישיש נהדר עומדת על ידו.

"אלה מעק! (אלקים עמך) מי אתה?" "אני ציר משמים. פעם בגלוי ופעם בסתר אני מתגלה לילד אשה ונהני ממלא משאלות לבו. ועתה הגידה לי מאיך."

מאיים יש לי הרבה. אלמלא אמרתי לפרטם לא הייתי גומרם עד עלות השחר."

— להם-לבב רק בקשה אחת — העיר הישב — "התומר יותר מתאנה אחת, כלן חסרות טעם הן. שאל ואתנה!"

סולימן נשקע כהדחורים. שאיפה התנגשה בהבתור ומנמה התרצצה ברעתה. ולא בא לכלל הסכמה.

היום, החמישי היה דעתו, שהוא בוראי אנגלי, וכן הלאה. בשום אופן לא יכל לבא לידי מסקנה אחת בנדון זה. "ע"י שפחו, אפי והתנהגות לא נסתמנה כלל צורתו הלאומית והתייחסותו לאיזו אמונה. הוא היה אירסי מנומם בכל תהליכותיו במלא פירוש של המלה הזאת. הוא ידע הרבה שפות חיות על גורן ודבר בהן צחות מבלי להשא נגד הדיאלקטיקה. ואין כל פלא על העלמת הדיעה.

גם שמי לא הלשין את שייכותו לאיזה עם; הוא נקרא בשם — אבל כבר שכחתי שמו.

פעם אחת בשעה פנויה — ושעית פנויה הרבה מאד יישן כנאות דשא — התלקק עוד הפעם היבוב בהבורה על אדות מקור מהצבתו של הפלאי הלז. עוד הפעם התאמן כל אחד להוכיח שכדבריו כן הוא, וכאשר לא באו גם הפעם לידי החלטה אחת נמרו בלבם לעשות קץ התייבבות ע"י אמצעי פישט מאד, הייב — לשאול את אותו האיש בעצמו על עמו ועל מולדתו.

בשעה הקבועה נכנס הלז לתוך הכנופיה. אז קם אחד מהחברותא ושאלו: "אנחנו מתוכחים פה על אדותיך ואין יודע פשר הדבר. אמור נא לנו אדוני בטובך מאיזה עם אתה ולאיו אמונת תמנה?"

וראה זה פלא! פניו של הלז נתכרכמו והכסיפו, מיפו הודעו, התחיל לגמגם באיזו השתמטות משונה והתחמקות מיוחדת איזו מלים בלתי מוכנות ועל גוף השאלה לא ענת כלום — והלך לו.

"אכן, מרע הדבר!" צעק אשכנזי אחד, ויש אימרים פילני אחד, ויש אימרים צרפתי אחד, ואחרים מספרים, כי שלשתם בבת אחת עמו ואמרו: "אכן נרע הדבר! נפתרה התיידה!"

בנאעטא לא עשתה את פעולתה, להכניס גם את איטליא
בברית מלכות המערב נגד אשכנז הנשענה בורדה; אבל
עזרה מעט לקרב את איטליא לממלכות המערב ולהסירה
מהברית המשלשת.

על המצפה.

בא"כחננו.

משמחת היא הבשורה, כי בעירות נכחדות ככרוננו,
יבורנא וכו' בקצה גבול גליצא המערבית, שרוב אחינו
שם לא חשבו מעולם על-דבר ענין צבורי כללי, תמיד
עסקו רק במחלקת של מה בכך, על-אדות רבנות וירשת
הרבנות, על-אדות ערך הסידות זו או אחרת ועתה התחברו
כלם פה אחד בעצה אחת, חסידים שינים וגאורים, בלי
כל פירוד (בעוד שפירוד גדול במחנה הפולנים), לבחור
בבא"כחננו פרופסור ארטר ממה לער מפראנ, הציוני
הידוע, אשר היה שם ובלעו כלם את דבריו היקרים בענין
רב וכלם שמחים בגורלם, כלם גילו, כי יש תקוה שיצליחו
לעשות הסדר עם כל ישראל, בשלחם לפרלמנט יהודי
נאמן, אשר ידבר בשם כל העם היהודי, לא הועילו נעדרות
המשקים האחרים המתבישים כזה, לא הועילו מאומה
איוה דיר קפלי ואיוה דיר האכבוים, שבונו את מערכות
ישראל והאחרון אים על היהודים, כי ילשין עליהם, שם
הבינו גם החסידים כלם, כי בתור בא"כחננו יהודים בפרלמנט
אין טוב מציוני, היודע מחסורי עמו ורצוה לתבוע זכותם,
לא לכבודו ולא להנאתו, כראם לטובת עמנו, בשורות
כאלה, עיד התאחדות המפלגות בעת כזאת לטובת בחירת
קנדיט לאומי, באות מהמון ערים ועירות ולבבנו ירחב
ויגיל: עוד יש תקוה לישראל, אם יש בהם עוד כח
להתחבר יחד בעת הצורך ולהתעורר לענין כללי, —
לעמת זה יראב לבבנו מהשמועה הבאה מוויין הבריה,
אשר שם יושבים מאה ושבעים אלף יהודים יחד ולא
יהיה להם אף בא"כחננו אחד בבית הנבחרים, שני מחוזות
בחירה ישנם שם ליהודים ואת שניהם כבשו המתבוללים
הפושעים, המתחפשים תחת הפירמא, אשכנזים חפשים,
לא רק בקנדיט ציוני ימאסו, כי גם את הדיר בלא"ך
הלוחם מלחמת ישראל מעורו והוא מתנגד לציונים כמחמת,
גם אותו דחו בשתי ידים והקימו את משנה נשיא הקהלה
דיר נוסטב כהן, שאינו לא דבר, ולא איש מדיני ולא
בקי בענין היהודים ובלבד שלא יאמרו הנוים חלילה, כי
יש ליהודים, בא"כחננו מיוחד, וישנם שם המון בוחרים, שגם
הקנדיט של המתבוללים הזה עורנו יהודי ביותר בעיניהם
והקימו פושע גמור דיר אפנר, ובמהו הראשון הוקם יועץ

החצר ד"ר קוראנדא, שאין בהם עוד אף ניצוץ יהודי ואלה
יתפשו את המחוז היהודי הבטוח, — לא נוכל התאמץ
מהביע עצבוננו על אשר לא הקים הועד הציוני בלבוב
את עסקננו הנאמן מר ליבל טויבס לקנדיט באחת
המחוזות היהודיים, ישנן בו כל המעלות, שאנו דורשים
מבא"כחננו במדה מרובה ואין ראוי והנון להבהר לפרלמנט
ממנו, רק דבר אחד חסר לו — כסף, עיב אין מוראו על
הצבור, אבל הועד הציוני היה יכול להאציל מהודו עליו,
הציונים בודאי היו מקבלים אותו בשתי ידים, אבל גם
יתר היהודים לא ימאסו בו, חסר העשר היה משלים
באיש ההכבד הזה חבתו על הקהל היהודי, הכל מכירים
אותו, הכל יודעים ישרו ואדרכתו את ישראל, הכל מכירים
הכמתו ותבונתו וכאשר יבחר יהיה מכובד על הבריות
בחבריו העשירים, בבחירה כללית ושוה הלא יוכל להיות
גם לקנדיט עני זכות שוה להבחר כמו לקנדיט
עשיר! על חשבונות פרטיים צריכים גם מנהליו לותר
עתה, כמו שאנו דורשים מן הבוחרים לותר וגם ותר, רק
תמחון מעורר הדבר, שלא הקימו אותו לקנדיט, במפלגה
דמוקרטית כמו בודאי אין העניות חסרון ולא העשר
מעלה, מן הקנדיט אנו דורשים רק תכונות נפשיות
מתאימות לנו ובתכונות הטובות של מר ליבל טויבס לא
יוכל שום אדם לכחש, אבל יש בו מעלה אחרת, שאינה
בכל הקנדיטים הלאומיים של: הוא איש מן העם,
הוא חי בתוך השדרות הרחבות של בני עמנו, הוא יודע
מהסורינו וצרכינו, הוא מרגיש ל ק את צרות האינטליגנציה,
כראם גם את צרת העם ד ל את מצוקות הסוחרים,
בעלי המלאכה וכו', הוא מרגיש גם את סבלות בני עמנו
הארתודקסים, שהם רוב מנינו של העם, יותר מן הקנדיטים
האחרים, שאין אנו משילים בזה ספק ברצונם הטוב
ובישרם, לשליח-צבור כזה אנו צריכים ולו היו אנשי הועד
מחויבים להקציע דוקא מהו בטרם, הלא באמת יפלא
הדבר, הציונים, מפלגה דמוקרטית גמורה, יקימו קנדיטים
רק מתוך מעמד אחד מן המעמדים אשר בעמנו, אין איש
יכול להתנצל, כי במעמדים האחרים אין איש ראוי להבחר,
כי יש לנו ליבל טויבס, אם אין רבבות אחינו הארתודקסים
יכולים להקים להם קנדיט מיוחד, על הועד הציוני, הדואג
באמת בעד כל העם, לתת להם קנדיט כזה, כי מפלגה
דמוקרטית אנחנו ואין מן היושר, שהיו כל בא"כחננו רק
מן הרקטוריים, נגיד נא את האמת, לא נוכד לכחד עוד מה
שמציק לנו זה כמה ומה שכל איש בתוכנו מרגיש: בדור
הזה התפתח בישראל מין אריסטוקרטיה חדשה, הרקטוריים
נעשו בתוכנו כמפלגה אריסטוקרטית, שלא היתה לנו מעולם,
הדורשת כל כבוד וכל משרה אשר בידנו, דוקא על

לאחר ונכנס אל חדרו השני, עכשו שכה גם את כאב
שנינו, ביאוש אפל ווועף העינינו לבאן ולבאן ונתקלו
מבטיו על פרץ בכתל הדרה, על דלתות הארון הפתוחות
ועל הריקנות שבתוכו, גנב בא במהירות וגנב את כל
הינו, ענמת נפשו מרה מוצה את נשמתו, והמטאלה עלתה
פתאים במהשכתו וקרא בנהימה: "אהה רוח רעה! שד
משתת! אתה עכרתני, אתה שלחת עלי את יצורי
הגוראים, אתה שלחת עלי את הגנב, הרוצח, שלם
הייתי כמפני ובממוני, והנני עתה דל מהיכא ביסורים
קשים, מה מאשר הייתי אתמול!"

"שאלתך בני נמלאה!" שמע שוב אותו הקול
של הזקן, שבצבין פתאים כמו מארמה ועמד לפניו.
"הזה הדבר ההסר לי לאשרי?" צרה סולמן בשצף
קצף.

"כך כף, בני, כריא היית ככל רמ"ה אבריק ויש"ה
גידך, עשיר היית ולא ידעת כל דאגה ומאום לא, הית
חסר לך כ"א הפרת אשרך, והדרכה הזאת השגת
עתה."

"ראה!" גאם השב אחרי הפסקת קטנה, "אני
מעביר ידי על לחיך וסרה ממך המורסא וכל מכאוביך."

"וכן היית."
"אבל יצורי הגנוב!" מילל הסותר.
"צא התיצה ותמצאהו, באפלה נפל הגנב אל
הכאר שבחצרך, ושוכב הוא שמה ועמו כל אוצרך,
משכתי זקה לך את שלך."

אחרי הדברים האלה גזת התמנה, והשכוי קרא
את קריאתו בפעם השלישית.

הציונים להלחם נגד המכשול הזה, לבלתי תת לבכר בקרב
היהודים שום מעמד על פני מעמד אחר, כל אדם יערך
רק על פי תכונת נפשו ומדותיו וכשרונו, על הציונים
להפציר במכתבים בועד הבחירה ילנו, להקים את ליבל
טויבס לקנדיט במחוז בטוח, וכל האינטסטורים הגדולים
יעמלו בעדה, כמו שהוא עמל בעד אחרים, מהטעם הנ"ל
על אחינו במיעליץ, היווודים, ברנוב, ניקסא, טרינובזוג
להתאמץ ביתר עוז לעזור לבחירת הנאון ריג שמלקים,
גם היהדות הארתודקסית צריכה בא כחה פרלמנט, שם
יושבים כמה כהנים ודתנו צריכה יותר למנן מדת אחרת.
חזקו והתחזקו בעד עמנו.

מכתבים מערי המדינה.

קראקא. המפלגה הסוציאליט פה, המתאמצת
לנויל את המחוז היהודי בקראקא בשביל הפרולטריאט
הכללי ולרמות את הבוחרים היהודים בהבטחות שוא והבל,
כי ציר הסוציאליים יכול להיות גם ציר היהודים, המפלגה
החצופה הזאת לא הסתפקה במלחמה גלויה וברמאות של
חנופה, היא מתנכלת גם בסתר, בכתבי פלסטר ובמלשינות,
להחליש את מתנגדיהם, וכמעט הצליח חפצה בידה,
בראותה, כי מפני תקיפות ע"י בריתם את החסידים נחתו
הציונים ואין להם תקוה בקנדיט מיוחד, ובעלי הבתים
היהודים הקימו להם מפני זה קנדיט עצום, אשר יד כל
הבוחרים ההגונים תכון עמו, את משנה ראש האחרים
היהודי יוסף סאָרע ודס הם על התחתונה חבלו
תחבולות חפזה, להכריח את הקנדיט הזה לסוג אחר,
לא הניחו שום אמצעי אפשרי ואי אפשרי, דברו אתו
בעל פה, שלחו אליו מכתבי איום, שלא ינסה את
המלחמה, פן יפילו ותהיה לו לחרפה, קצת המכתבים
היו כחובים בשם ידידיו, שאין הנון לו להלחם עם חבל
ריקים, בשקרים ובאיומים בקשו לפתותו לסוג אחר, וזאת
היתה עוד נקלה בעיניהם, גם את פני ראשי המפלגה
בקשו להשחיר, למען תרפינה ידיהם, בארגנם, נפושור
פרסמי בוונות וגדופים ודבות שוא על האורח המכובד
לכל מר עמנואל מירטנבאום, עסקן צבורי נאמן,
שקדן גדול בכל עניני הצבור, בלי כל בקשת כבוד ומשרה
שיסד כמה חברות טובות בעירנו ולא רצה אף לעמיד
בראשן, הוא גם ציוני ומשכיל עברי ומחבב כל דבר טוב,
אותו העיזו מתקני העולם לחרף ולבדות עליו עלילות שוא,
ואת המאמר תרגמו אשכנזית ושלחוהו אל חברת האחריות
אשר בבודפסט, שהיא בא"כחננו פה, למען קפח פרנסתו
מובן מאליו, שלא הועילו מאומה בעצת רשעתם, בדרכים
באלה נלחמים האנשים הטובים, הרוצים לזכות את ישראל
להיות גם בא"כחננו בכל דבר, עם אנשי תוך ומרמה כאלה
לא חפץ מר סאָרע לעמד על שדה הקרב וכמעט נטיו
רגליו, ובעיר נשמע קול, כי הקנדיטור של סאָרע מוטלת
בספק וידי כמה בעיב רפו, אך מר סאָרע ראה, כי כדאי
הדבר להלחם ולהציל עכ"פ את המחוז מידי מי שאינו
ראוי להיות שליחו בשום פנים, כארי התגבר לצאת לישע
הבוחרים והודיע, כי עוד יוסף חי, בשבוע הזה היו לבעודי
בכל יום אספות וכל אחד הבטיח, כי בכל נפשו ילחם
בעד עמו ובעד המחוז היהודי, להצילו מידי שונאי היהדות,
העומדים לשטן לכל דבר יהודי, עתה בטוחים אנו, כי כל
בוחר יהודי, שעניני היהדות קרובים אל לבו ואינו יכול
לראות, כי זרים יגולו נחלתנו ברמאות ובנכלי זרים ערומים,
ימסור דעתו בשביל יוסף סאָרע, שכבר הראה כמה פעמים,
שכל חפצו וששונו להטיב לבני עמו ולעמד לימנם, דברו
נאמן וקים ועל הבטחתו יוכלו בוחריו להשען, הוא יכול
לפעול הרבה לטובת בוחריו היהודים, כי גם מחוץ למחוזנו
השפעתו רבה מאד, וביחוד ידוע לכל, כי אינו רוצה לקבל
את המנדט להרכות כבודו והכנסתו או לעשות חטיבה
לאחרים, הוא רק נעתר לבוחרים היהודים, להציל את
המחוז היהודי הבטוח מידי זרים, לבל תגול מפלגת פושעי
ישראל, עוכרי עמם ובווים שם ישראל, את זכות בחירתנו,
נראה הפעם אם ימצאו גם עתה חסידיו עירנו לנכון
להתחבר לקובעי עמם, לבעלי הנפשו, הנלחמים נגד
השבת והמילה, נגד כל קדשי ישראל, נראה אם יהיה
להם עוז לעמוד גם הפעם בבריתם עם רשעי ישראל,
הרוצים להוציא בזון את המחוז היהודי מידינו ולמסרו
לידי זרים, הפעם בשעה שהחסידים בכל יתר הערים עזב
את המשפט הקדום ונוכחו, כי בדבר הנוגע לכל ישראל
אין להתחבר אל פושעים חנפים דורשי רעתנו. נ.

"רבות הנה כקשותיך ולא תדע לבחור" — הצטחק
ציר מרומים — בכל זאת יודע אני, כי הסר לך רק
אחת לאשרך."

"מה זה? אנא הודיעני!" שאר זה בכחלת
והתרגשות.

"לא נתן לי רשות לנלות לך, על כל אחד לפתוח
לי פתח-תקוהו בעצמי."

"המתר לי לשאול ככל איש בלבבי?" אמר סולמן
אחרי התישבות קטנה.

"הכל, כל אשר יסמן לכן-תלוק!"

"ובכן אתה אשאל — אבל לא — אני מכקש אותו
הדבר, החסר לי עוד לאשרי."

"רצית לבטא איוז סכלות ומכלי משים יפה דברת,
לך לשלם לביתך, ולפני הקריאה השלישית של התרגול,
ימלא אלה כל משאלתך."

התמנה נתעלמה מעין, וסולמן הלך לכיתו, שנתו
נהיתה עליו, הרעיון בהאשר העתיר לבא גול מנחתו,
הלילה כבר עבר ושמורות עיניו התחילו להסגר מעט,
ואפשר כי גם תרדמה עמוקה היתה נופלת עליו אלמלא
חש פתאים איוז ליאות ועלף בגופו, והנה החלה מלתע
העלינה להכאיבו ככאב הד וגורא, פרפר, פרפר והתהפך
מצד אל צד כאותו-שכבן, השעות נתארכו לו לנצחיות,
נהיש ונכהל קפץ ממשכבו ורין כחרו כמשוגע, מעצמת
מכאובו לא זכר עוד את משאלתו, כאב שניו העסיק
את כל מחשבותיו, וכל פניו צטו, ובשעה שפסע פסיעות
גבות כחרו נדמה לו, שהקשיב איוז תנועה בחדר הסמוך,
אבל ממכאובו האנוש לא שם לבו לזאת, ואחר כך כשצר
נהיה לו חדר אחר למרצתו, הפיטל את היריעות הכבדות

ה"ל ה"ל

כרודי. בבחירות למועצת הקהלה, שהיו פה ביום ג' שבוע שעבר, יצאו הציונים בעשרת נצחק נמר. לא הועילה כלל התעמולה הגדולה של מתנגדינו נגד הקנדיזמים; לא הועילו גם כתבי הפלסטר של הקנאים, שבהם התאמצו לנבל את שם הציונים בתחם אותם למפרי דת ולמחללי כל קדש. יושבי עירנו, שהתפתחותם כבר התבניה לא נתפעלו כלל מהשמועות הנמכזות האלה. הם הרגישו והבינו כי אותם האנשים המרגישים את לחץ העם היהודי ואהבת עם שכועה כל כך בלבם, עד שבשכילה נכונים הם תמיד, להקריב את עניניהם הפרטיים, יתכנו גם בהנהגת הקהלה תמיד רק לטובת העם, ולא לכבוד הפרטי. על-כן הושתדלו כלם בכל מאמצי כחם, כי יבחרו רק הקנדיזמים, שהעמידה האגדה הציונית, והשתדלותם לא עלתה בתהו. נבחרו: מורשה הציונים מר נתן שארצאקאווער והמורשה מלפנים מר ז. ליפשיץ, הראשון בקס"ה דעות (בס"ה היו רעיו דעות) והשני בקמ"ח דעות. הנצחון הזה ממלא תקוה ובטחון את לבות הציונים. שבעזרת תעמולה רחבה יצאו גם בבחירות להפיל-מנט בעשרת-נצחקן וכאנשי-צאצא נאמנים הם מתכוננים למלחמת הבחירות הבאות.

~~~~~

[illegible]

רישא. בעינו שולט יוקר גדול בדירות ובהגיות.
בעלי הבתים דורשים בכל שנה הוספות עצומות על מחיר
השכירות. מחיר כל הנות עולה עתה פי שנים מאשר
היה בשנה שעברה. אין איפא להתפלא שאין להסותרים
הקטנים ולבעלי מלאכה תקומה. להקל את המשא הכבד
הזה מעל צוואר בני עירנו הקהיל מר' ה' מ' אייזען כיום

מקור ומרחוק

שונות. מספר דנהרגים במדינת האברים ברומוניא 3280 ומספר הנפצעים כששת אלפים. מספר החפשים בבתי האסורים 9687. — באיי אולוליו אשר לאשכנז סמוך לאוסטריא נהרגו ברוח כערה מאתים ושלשים נפש אדם. — ועד אדמה אדיר היה שוב באמריקה התיכונה והדרומית, באיי אוזא המזרחית ונס בספרד הדרומית. כמדינת מקסיקה חרבו ערים אחדות לנמקן. בעיר הראשית מקסיקה עצמה נהרסו כל הבתים הגבוהים. מספר הדנהרגים במהפכות עולה לכמה מאות. את הנזק אין לשער. — שאון העיר בפילמנט האונגרי מעשה פטריוטי חדש של הממשלה. היא מיציאה את המדיארים היושבים בבוקר בינה להושיבם באונגרי. להרבות בהם את מספר המדיארים. בעוד שמאתים אלף מיושבי אונגרי (סלבים) מכרחים לצאת מן הארץ בכל שנה מאסם מחיה. — ביום כזה לחדש זה תהיה בווי אספת הרוצים בשלום העולם מאוסטריא. אונגרי, אשכנז ואיטליא להתחיל החלטות בדבר אספת השלום הבללית שתהיה בהאג. — על נהר געווט אצל פטרבורג שקעה ספינה. שנתקלה בגורי קרח. בארבעים איש נטבעו במצולות.

תשלומי כפל. חוכר הפרופינציא ר' משה נ. בכולהיב עבר עבירה קלה נגד חוק המזינה ונענש להאסר במשמר עשרה ימים. בשנת 1902 רצה את עונו במשמר העדה בסטרי. אחרי שתי שנים בא וזשנדרס ותפשוהו והוליכוהו כנגב ואסדרו שנית לעשרה ימים. לא הועילו צעקותיו. כי יוכיח ע"י המלצר, כי כבר רצה עונו השוטר נצמיה לאסרו ואין לשנות. אחרי ימי ההסגר דרש הרצון חנם מאת ביהיד הגדול של הממלכה. כי תשלם לו הממשלה אלף ומאתים כתר תשלומי נזק. ביהיד הגדול דחה את בקשתו. מטעם שאין הרבר שייך לו. עתה אין ליהודי עוד למי לפנות ונקי וצער ונשתו אברו. זאת היא חיות האדם כממלכה נאורה!

גם זה נצחון. במדינת ביהם, שכל היהודים שם מכורים ומסירים לעמים אחרים ואין בהם הפין וכה להתעורר כעם בפני עצמם. טוב שהם יכולים עכ"פ לזהות בבחם קנדיט אנטישמי. דפוטיציא של יהודים בפראג התאוננו לפני ועד הבחירות הטשכני על התנהגות חבר הועד ברועותבסקי נגד היהודים בשנאה גלויה. בזה פעלו היהודים. שלא החם ברועותבסקי על הכרזו, שהוציא ועד הבחירה ולא יוקם עוד לקנדיט בפראג.

משפט שפירא. נחום שפירא המו"ף שטרי כסף מלנדון ושתפו אברהם פיש ערערו על משפטם. בית הדין העליון זכה את שניהם מאשמת הוצאת שמות מזויפים. אבל קים את משפטם על אשמת הסתה להוציאם. ביהיד נרע משנות מאסרם. שפירא ישב בכלא רק י"ב שנים תחת ט"ז ופיש רק שש תחת שמינה. את ערעור פיעפס דחה ביהיד.

שבת ביום א'. חבר פושעים בפאריז בקש מאת קהלת היהודים שם. להקציע לו בית כנסת אחר. להתפלל תפלת שבת ביום א' בשפת צרפת. ראשי הקהלה דחו את הבקשה.

שונאינו בכעם. בתוך כתבי הכנסיה הקתולית, שלקחה ממשלת צרפת בבית ציר האפיפיור מפאריז נמצא מכתב מאפיפיור לעא הייג, שבו צוה לנחם בשמו את האברון נוסטב רותשילד על מות אחיו. האנטישמיים חורקים שן על אביהם הקדוש. שהתכוה כל כך לברך יהודי.

עלילת דרם. נעיר פורטסעיד במצרים לא תהסר בכל שנה עלילת דם לפסח. גם בשנה הזאת בשבת הגדול הכריזו בעיר. כי ילד ערבי בן שתי שנים נאבד. הרבר נתן ליונים אשד בעיר ענין לענות בו ומיד נמצאו עדים שספרו. כי בעיניהם ראו את הנער ברחוב היהודים. ביום א' רחוקהמ"ס גדלה המהומה בעיר. מהנה גדול של יונים וערבים רגבו בעיר והכו את כל אשר פגעו ואת בתי היהודים רגמו באבנים. הילד נמצא מת על שפת הים ועוד דפסע העידו יונים. כי ראו פצעים בזה העילד ובדאי הוציאו היהודים דם. אח"כ נתברר השקר. י"ג משפחות יהודים יצאו מן העיר.

על מה נהרג זה? בקסין של הערצהרצוג יוסף בבודפסט שלח הפרש היהודי הינריך בהן יד בנפשו בתלית. כאשר נמצא תלוי היה כבר מת. עיף מקרה היה הערצהרצוג יוסף בשעת המצאו ורק בזה נודעה סבת מותו. כי הוא בעצמו חקר ודרש. בהן היה מאז נכנס לעבוד בגדוד הפרשים בשנה הזאת ללעג ולקלס לכל הגדוד. כלם ענוהו והפרוהו על היותו יהודי והפקידים יסרוהו. מררו את חיו עד שהיו עליו חייו למשא. הולח היה ולא יכול לרכוב היטב. על זה הכהו סגן הפקיד בכל יום עד שהיה ניפו מלא פצעים וליסורי נפשו נוספו עוד יסורי הגוף. ביום ו' שבוע שעבר היה לגדוד הנודך הרכיבה וכאשר יצא כל הגדוד נפקד מקום כהן. אחד מהגדוד צעק: "איה כהן הקמן?" אז שבו שני אנשים אל הבית לקרא לו. בקשוהו ולא מצאוהו. כאשר פתח האחד את הדור מעשה האכפים. ראה את כהן תלוי. האנשים יצאו בבהלה מתוך החצר והנה פגע בהם הערצ' הרצוג. ששאלם על סבת הבהלה. כשמעו את הנעשה יצא אל הגדוד והגיד להם תוכחת מוסר ואת הפקיד צוה לעכב את ההנוד ולדרוש על הדבר. על שאלת הפקיד יצאו מתוך השדרה שלשה אנשים. להגיד את אשר הם יודעים. הם ספרו לערצהרצוג את כל הדיפות. אשר סבל היהודי. לפני שני ימים בכה היהודי לפני סגן הפקיד. כי כל נופו מלא פצעים ואי אפשר לו לרכוב. הסגן לא פנה אל תהנוניה. לעג לו וצוהו לרכוב עם חבריו. הערצהרצוג התפלץ על משמע אונזו וקצף על הפקידים. ואת שר הגדוד צוה ליסר את הרשעים קשה.

חוזק השני. בעיר קלינגקאם בא אל בית-הדאר ושאל אם אין שם מכתב אליו על "שאלת הפקיד" מה שמך? ענה: למה לך שמי, הלא האדרסה כתובה על פני המכתב.

משרה הספרות והמדעים

המספרים בתלמוד.

מאת

אברהם לבנסארט.

(המשיך מגיליון י"ב)

בן אין מספר בספרותנו הישנה למספר "שבע" הן בספרי חז"ל והן בספרי התנ"ך, עד שהיה המספר "שבע" למספר לאומי שלנו ומלך המספרים, בעוד שהיה מספר פטלי להפטריונים ובלתי מאומת, יען שלא מצאנו לו "בן זוג" עד המספר "עשר", שהיה להם ראש המספרים. למשל "שליטה" יש בן זוג: ו' או ט', למספר ה' יש בן זוג: "עשר" וכן כלם, מלבד "שבע" העומד נבדל בתוך ה"הדרות". ואולי זאת כינת המדרש (ב"ר י"ב), "אמרה שבת לפני הקב"ה, לכלם יש בן זוג ולי אין בן זוג וכו'... כנסת ישראל היא בת זוגך..." וראה בבעל המדרים על הפסוק כי שבעתים יוקם קין, מה שמאריך במספר הזה. וגם במקרא אנו מוצאים המספר הזה אגב שוטפות, כמו: "שבעתים יוקם קין, שבע על הטאחיתם, שבע שנים נבנתה, ועפ"י שם. "שבע ביום הללתיך, שבע יפול צדיק וקם, שבע תועבות בלבב. ובפרט נסדו הרבה ממצות התורה על מספר ז'. השבת היא היום השביעי, עצרת אחר ז' שבועות פסח וסוכות ז' ימים, שמטה אחר ז' שנים, הויכל אחר שבע שמטות וכן כל דיני טומאה וטהרה, אבלות, חזיות וכו' ונתעסקו בענין הזה במספרים מיוחדים וזהו אין מן הצורך לטחון קמה טחון.

וכשאבוא לעורר על מספר זה לחז"ל, עלי להקדים, כי במקרא נמצאו לרוב משחק עם המלה "שנה" ואע"פ אף על אחרים מהם: אעבדך שבע שנים כרחל, שבע הפחות והשפלים מורות על שבע שנות דעב ושבע, וכן נבנתה חברון שבע שנים לפני צען מצרים. וכן שבע שנים רעב (ש"ב כ"ד) ועוד הרבה, אשר אביא עוד לדבר עליהם אצל מספר "שבעים". ולכן נמצא גם לחז"ל על אופן הזה: צבוע אחר שבע שנים נעשה עשלה, עשלה אחר שבע שנים נעשה ערפיד

וכן קמוט, היה, שד, נחש, כלם לאחר שבע שנים (ב"ר כ"ט); וכן, "הנחש מוליד לאחר ז' שנים" (ב"ר כ"ט) ועיין במורות ח'; וכן אמר רב לרב כהנא (ב"ק ק"ח) שלא יקשה את ר' יוחנן רק לאחר שבע שנים, ויש מתגלה לפנינו החזון של שוטפא דלשון, כי בדרך אגב מסימת שם המימרא: איתבדו ואנתוהו שבע דרא וכו', ישב ר' יוחנן אשבע ביסתרקי; וכן טמן הדרום את מרים ההשמונאית, "שב שני בדובשא" (ב"ב ג'); וישם (דף ע"ג) נפל הדרון בים שבע שנים; וכן, "שב שני היה בפנא ואכבא דאומנא לא הלך" (סנהדרין כ"ט); וישם עוד, "שב שני הות מוחנא ואינש בלא שני לא שכיב"; וכן, "שבע שנים בצרו ברמיהם מרמן של ישראל" (גיטין נ"ז); וכן, "שב שני אמרא בקתא וכו'" (הילין נ"ח). ועוד ועוד בהרבה מקומות.

בן נמצא לחז"ל, כי בנימין הצדיק הדיח אשה ושבעה בנות (ב"ב יא), וכן חנה ושבבעה בנות לפני הקיסר (גיטין נ"ז); וכן להאשה הקמחית שבעה בנים בהנים גדולים (יומא מ"ז), ואמר, "כל קמחאי קמח, וקמחא דקמחית סולת" (ירוש' מגילה פ"א ה"י). וכל זאת אגב נררא דלישנא שבמקרא: לכהן מדין שבע בנות; וההויקו שבע נשים באיש אחד; שבעת בני שאול שהוקיעו הגבעונים; וכן היה לישי אבי דוד שבעה בנים, וכן לאויב. וידוע מדרש חז"ל על הכתוב, "עד עקרה ילדה שבעה רבבת בנים אומללה". וכן נמצא במדרש שהפותרים אמרו לפרעה: "שבע בנות אתה מוליד ושבע בנות אתה קובר". כדונמא הזאת אני מוצאים גם אצל המספר "עשרה". "בנים להמן, ואלקנה אמר להנה, כי טוב הוא לה מעשרה בנים. ולכן נמצא הלשון "דין גרמא דעשראי ביר" וכן, "להא אתתא עשרה בנים" (ב"ב ג"ח). ומה נצמחה גם הטעות של עשרת בני פפא, הנאמרים אחרי סיום המסכת, שאין להם שחר כי מלבד, מה שלא היו יחד בזמן אחד כלל, כמו "ר' הנינא בר פפא", שחי בזמן מוקדם וכן דארי וסירחב, ומהם שחיו בזמן מאוחר מאד אחר רב פפא, עוד נמצא מספר אנשים, יותר מעשרה ב"ש"ם, שישם אביהם היה פפא, מספרים יעלה לכל הפתח לט"ו. אלא ודאי שישטף הלשון נתפס להם גם כאן, בזמן שנהבדה להם מסורה זו, שהיא בלי ספק מוקדמה מאד.

ביתיד לקח המספר הזה מקום בספרות חז"ל, לעניני סגולות (ואשר בזה נגעתי במאמר מיוחד), ולדיו עולם. ואמר (ק"ר א') ז' הבלים שאמר שלמה כנגד שבעה עולמות שהאדם חזאה. וכן שבעה עולמות העליונים "שבעה עולמות, שהם תג"ת נה"ם, כי כתר הכמה בינה נכללים בדעת ואינם עולים במנין. והם מכונים נגד עולם הכוכבים שצ"ם הנכ"ל. וכבר התעמקו בזה גם חוקרי זמננו ומטעם הזה אקצר במקום שיש להאריך.

מספר "י"ב" הנמצא ג"כ לרוב, אי אפשר לצמצמו ולבררו בדיוק, כי להיות יתחלק במספר י"ג, כי בארמית השם תריסר ותלויסר כמעט שוות במבטא, ותמיד נמצא שמי נסחא ביניהם, כמו שמצוין בגליון (תוס' ב"ק צ"א) וכן נמצא יעני אים באלמנטותיו תמורת ארמנותיו, וכן ארמית לתמורת אלמנה. ונמצא על נקדימן בן גוריון (אדר"ן פ"ד): הלך אצל שר ואמר לו, הלוני י"ב עינות מים מכאן עד יום פלוני וכו' ואם לאו אני נתן לך י"ב ככר כסף. בלי ספק נקטו המספר י"ב עינות מים ע"ש הכתוב, ויביאו אליהם ושם שתיים עשרה עינות מים" ואגב נררא אמרו גם י"ב אלף ככר כסף, "שהוא סף בלתי מצינו בטעם. ומטעם הזה נמצא גם שם למעלה (עיין גם בחבות ס"ה): אמרו על כהן של נקדימן בן גוריון, שהתה מסתה מוצעת ב"ב אלף דגרי זהב ב"י. ואין לקחת את, "הי"ב אלף דגרי זהב" למספר מדיק ומכין. כי מלבד מה שאין נפקתא גדולה במספר מבין הזה, אי אפשר גם לשתקים אגדה כזאת ומן אידך מומן החורבן עד סוף התנאים, ובפרט כי נמצאו עוד הרבה פעמים ב"ש"ם, כמו: מעשה בהאי הייט וכו' עד "שלקח הדג ב"ב דגריין" (ב"ר י"א); וכן, "קרע שמואל אצטלא בת תריסר מנה" (מ"ק כ"ד); וכן, "היה לרב טארי בר חלל תריסר אלפי זוזא בי רבא" (ב"ב קמ"ט); או, "רב פפא היה מסיק תריסר אלפי זוזא בי חזא" (ב"ק ק"ד). ואפשר למצוא פתרון החזון הזה, כי בזמן הקדום היה השבון כל הכספים על בסיס מספר "שנים עשר". גם באנגליא מיוסד

לרבים. מקרה כזה כבר היה. ביום כ"ג פברואר 1901 נראה בשמים כוכב גדול בוער באש. ושערו חכמים, כי כה האור והחום בו גדול פי המשת אלפים מאלה של השמש. יסוד המימן שבו נשרף באש והמהפכה היתה למעלה ממושגנו ע"פ נסיונותינו. המהפכה היא נעשתה על הכוכב לפני שלש מאות שנה ורק מרוב המרחק לא נגלה לנו אור השרפה עד לאחר ש' שנה. אף שמרוץ האור הוא ש' אלף קילומטר ברגע (סקונדה). — הכוכב ההוא היה כפי ההשערה איזו שמש ועמה חרבו כל כוכבי הלכת התלויים בה עם כל החי אשר עליהם. מאז החלו להשגיח על הנעשה בשמים כבר נגלו חרבות ששה ועשרים עולמות כאלה. — אבל גם בלי קטסטרופה פתאומית יבא קץ לארצנו ע"י חלשת הזקנה. המים, אשר על הארץ הולכים ומתמעטים ומלבד שתבא העת שיחסרו מים על הארץ, הן בלי מים יגדל הקור על הארץ. המים אשר בים ובעבים קולטים בקרבם את חום השמש וממזגים את האוויר. בלי מים רבים לא תוכל השמש לחמם את הארץ. ולא רק המים, גם החמצן והחנקן הולכים ומתמעטים. כאשר יאבד השעור הראוי מהם לא יוכל כל חי וכל צמח להתקיים. אך כפי ההשערה לא תגיע הארץ לזה. הקץ הטבעי ההוא יבא אחרי עשר מיליוני שנים ובינתיים תוכל הארץ להיות לטרף לפגע רע אחר. אפשר, הנה לא ינום ולא יישן שומר עולמו.

ארגז מכתבים.

לרבים: אי אפשר לנו לפרסם מכתבים על אדות אספות הבחירה ופרטי התנועה מכל עיר ועיר, כי הגליון לא יספיק על ועדי הבחירה בכל עיר ועיר היה לראות לאסוף כסף בשביל הוספה ל"המזפה" או להוציאן בימי הבחירה פעמים בשבוע. אם המנהלים אינם יורעים עברות, הלא העם יודע ועל העם היה לדרוש זאת. — קור' מן העם: הלא הוא התול על המתבוללים הפושעים. — ורדפמיג: שתלמידיו ר"ע מתו באסכרה היא דעת יהוד ולא דברי הכל. — ע"ד שמרי גורל: אין אנו עוסקים בעניני פינגן, על שאלות כאלה לא נוכל לענות. — פישלר: אין רב ברוהמין. — שטאק: בפאדנווע.

אל הקוראים בקראקא.

הרד"ג דר. יוסף וליגר ידרוש בכיהמ"ד "בני אמונה בש"ק בחצי שעה ה': פחיחה לפרקי אבות; בכל ערב אחרי ערבית ביום א' עין יעקב, ביום ב' ישעיה, ביום ג' וביום ה' רמב"ם, ביום ד' משא על ר"ע ותלמידיו לל"ג בעמר.

גדליהו כ"ץ	חנה קראטמטענשטיין
סאלאטווינא	מאורשים ניסן תרס"ז זשעריק
רבקה מעלער	נחמיה שטייגער מאורשים אייר תרס"ז
סטרי	טורקא
יצחק ישעיה גאלדנער	שפרה ביטערמאן מאורשים אייר תרס"ז
סניאטין	יאבלאנב

ברגשי גיל וששון אביע במו"ט לאחי מ' יצחק ישעיה גאלדנער לאריסתו. מנחם גאלדנער — סניאטין. הגנו מביעים במו"ט מעמקי לבבנו למר חיים מיועלס מפרמיסלא לאריסתו עם מרת פרומא קלמן מסמבור הישנה. דוד גרינברג ורעיתו — גידעלנא. מעמק הלב אביע במו"ט לידידי מר נחמיה שטייגער מטורקא לארסי את מרת רבקה מעלער מסטרי. פינחס פילער — סטניסלב. מקרב ולב עמוק הגני מגיש במו"ט לאחותי מרת צערל להארשה עם מר חיים שוועקעל מויעליפאלע. יחיאל ווינר — ראדומישל. ברכת מו"ט לרעי מר דוד ראב לאריסתו עם מרת מינדעל ראונעב מסנוק. חיים. טים סנוק.

הר' מנגן. לפני מאות בשנים ספרו הנוסעים, ש ש ה, אשר מקרבו נשמעות נגינות נפלאות, כהרמוניה של חבל מנגנים בעלי כלי נגון שונים. הנדות משונות נוצרו על-אדות ההר הנפלא הזה. בעלי הויה צרפו אליו מלאכים או שדים והדבר לא יכול להתברר. בימים האלה פרסם נוסע אחד בעתון המדעי. גלובוס, כי הוא בדק הישב את ההר ההוא. הוא נמצא במקסיקה באמריקה התיכונה אצל העיר הרנסאל. קול הנגינה לא ישמע רק בעת שיריה יושב וכפי תכונת הרוח כן תשתנה המנגינה. יש אשר ידמה השומע, כי פעמונים יצלצלו במרחק, יש אשר ישמע קול עוגב, ברוח קלה חרישית נשמע כקול חלילים בדממה דקה. לעלות על ההר ולבדוק מכל עבריו לדעת סידור אי אפשר, כי כתליו הם סלעים נצבים בכל צד ומעולם לא העפיל אדם לשפם עליו. אבל כפי ההשערה ישנן בנקיקי הסלעים מערות צרות ארוכות, אשר בתבנית פיותיהן ומוצאיהן הן פועלות ע"י הרוח המנשב ככלי נגון שונים. חותם עתיק, הפרופסור דלמן מברלין פרסם מאמר על-אדות חותם עתיק, שבא לידו מפלשתניר, שנמצא שם במעבה האדמה. החותם הוא בצורת ביצה בלי יד, יח מילימטר ארכו, 5 מילימטר רחבו וחמש מילימטר עביו. עברו האחר שטחי והשני גבנוני. על עברו הגבנוני חקוקים האותיות האלה בכתב העברי הקדמון בשתי שורות לאלשעבנגדליהו; כלומר לאלשע בן גדליהו.

מתים שלא שלטה בהם רמה. המצרים הקדמונים השתמשו במיני בשמים, לבשם מתיהם, שיתקשו כאבן ולא תשלט בהם רמה. בזמן הזה אין מעשה רופאי מצרים ידוע. אבל ישנם מקומות, שהמתים מתקשים שם מאליהם בלי כל תהבולה. בעיר ונצונה באיטליא נמצאו בזמנים שונים גוויות מתים שלמים קשים כאלה. הדבר היה לפלא. שגרים למאמינים בהבלי שוא לכנות על זה מגדלים פורחים באויר. עתה נגלתה סבת הדבר. יש מין פטרית (פיליץ) ועידה מאה, אשר לא תראה בעין בלי זכוכית מגדלת מאה, היא נקראת בלשון המדע היפא טומביצינא ונמצאת לפעמים על קרשי ארון המתים ובמקום שהיא נמצאת הקרשים יבשים וחרבים. טבעה הוא לקלוט אל קרבה לחות רבה ובמקום שהיא מקננת הוא יונקה את כל הרטיבות שבסביבותיה וכל אשר בקרבתה ייבש כאבן. בבטן האדמה ישנם מקומות מסגלים לגדול הפטרית הזאת שם היא מתרבה עד מאד, ואם יקבר שם מת. לא ידוע, כי הפטרית תינק את כל לחותו ובתוך שנתו ייבש ויקשה כאבן. אבל יאבד רוב משקלו. משקל מת יבש כזה הוא כעשרים קילוגרם. מראה העור חום. כל הבשר מכווין וקשה כקלף.

חרבן העולם. קצת תוכנים נבאו בזמן האחרון, כי הניעה העת שיהרב העולם, כלומר כדור הארץ, כי יפגע בו כוכב-שביט ויפוצצהו. התוכן המטעים דבריו בחשבונות ובמדידות הלא יודע הוא מה הוא אומר ובכל זאת גם הפעם יסרתו המציאות, העולם לא הרב, כמו שכבר נכזבו נבואות רבות כאלה. בזה יפה כה המאמץ במנהיג העולם בתבונה ובגורה קדומה. המאמינים לא הרדו והבלתי מאמינים כבר הרדו לנפשם והרהרו בתשובה... התוכן הגדול קמיל פלאמאריון כותב על חרבן העולם, כי ע"פ דרך הטבע אפשר מאד לכדור הארץ להחרב באופנים שונים. אם יפגע בו כוכב-שביט, או במהירות מריצתו (רג"ז אלף קילומטר בשעה) יסב תבערה על הארץ, כל גלגל האויר יהפך ללהב אש בוערה בחום של כמה מאות מעלות. יסוד הפחם של הכוכב, יסוד החמצן שבאוויר יסוד המימן יפרנסו את השלהבת וכל החי על הארץ ישרף שרפה פנימית בשאפם אש אל קרבם תחת אויר ואח"כ ישרפו לאפר. מי הים ירתחו ויעלו אדים רותחים האש יתאבק עם המים, וקולות וברקים וסועה וסער יחרישו זה את זה. ויושבי הכוכבים האחרים יתענגו מרחוק על המראה הנחמד — שרפת כוכב הארץ. — אבל גם בלי שרפה יוכל כוכב שביט להמית כל חי בנשטו אל כדור הארץ. הכוכב הוא מלא יסוד פחמן. הפחמן יינק אל תוכו את יסוד החמצן שבאוויר וכל החי יחנק ביסוד החנקן הנשאר לבדו. — אבל לא רק כוכב שביט לבדו יכול היות למפגע לכדור הארץ. השמש יחלף מקומו בכל עת ויתקרב אל מערכת הכוכבים המכונה בשם הרקולס. ואתה ילדו בדרכה כל כוכבי הלכת התלויים בה וגם ארצנו. שם תוכל הארץ לפגוש באיזה כוכב, אשר ישברנה

מטטר הכסף עוד היום כסים מספר, "שנים עשר". ואף בצרפת בזמן המהפכה, הביאו את הכל, את הכספים, את המהות, את האופות ואת המטקלות על כסים "עשרה" ומשם נפוצו על כל הארץ. וישארו עוד בידי מספרי השעות, ההדשים ובעולם המסחר (הוטצעס, גראסס). יבן היה מספר זה דומה או למה שאומרים בימינו: "לזה יש מאה אלף כסף, עשרים אלף כסף", מבלי להשיב היתדות.

מחשבים הזה, נמצא גם המספר י"ב אצל מספרי מדידה, כמו: באותה שעה נודעו הובל י"ב מ"ל (אדר"ן פ"ט) או: על כל דבר ודבר שיצא מפי הגבורה הווי ישראל לאתרוגן י"ב מ"ל (שבת פ"ה) ונמצא גם (מכות כ"ד) והיה קולם הולך קיב מ"ל (10 X 12). יבן בהרבה מקומות מאד, ובשתע"ן הישב בקצב המדות והמטבעות שבימים ההם, תמצאם באמת מחלוקים על הכסים הג"ל ואולם ע"ן שבכל דור ודור נשתנה סדור המטבעות לפי המלך והמלוכה, קשה עלי הדבר לברר זאת פה, לגדל דסבך השוהר בענין הזה. כי על פי רוב, מדה או שקלו נכמה מדי מדה ומטבעות בבת אחת, יתעריבו מטבע או מדה אחת בערך לחברה, עד "שמיטטיטט כמעט, סדור מטבעות" (וואהרונג) שלם. ואכזא אולי לדבר עוד מזה במאמר מיוחד.

ע"כ לא יפלא כלל בעינינו, אם השתמישו במספר המהובר לענין הדשים, המחלוקים באמת על הכסים הג"ל, כי הכסדים (הכלדיים) חלקי גם כדור, "העולם ליטסיה מעלות, שיהא סך הכולל ממספרים י"ב, ל, ס, וכו'. ובכן היה רשבי" במערה ולמד שם תריסר י"גין (שבת ל"ג) והדר הזה שם י"ב חד"ש, וכן משפט רשעים בנהגים י"ב חד"ש. ואגב יטמף הלשון מסימית שם האגדה, "היה מפרק ליה רשבי" בכתריסר פחוקא, וכו' והיה מפרק ליה רשבי" ב"ד פחוקא... ובשתע"ן במחזות ס"ד תמצא, כי ר' יוסי בן זמרא, וכן ר' הנניה בן חסיןאי, וכן ר' חמא בר ביבי, וכן ר' עקיבא, כולם יתבו תריסר י"גין כבי מדרשא. ובניצא כזה נמצא, שחלל, וכן ריב"ז ור"ע, האריכו ימים במספר קיב (10 X 12)...

ומסוגל י"ב מספר י"ב אל תלמידים לעומת שבטי ישראל. בן היה לר"ע י"ב אלף תלמידים, וכולם מהו בערת עין (קח"ד י"א). ובכתובות ס"ב נמצא כ"ד אלף תלמידים, ונשתרבה הדבר, כי נמצא ע"פ רוב המלה "וגא תלמידים" ע"פ יטמף הלשון, ובגדרים נמצא כבר "כ"ד אלף וגא תלמידים". בתנחומא חיי "סדה הגירסא י" תלמידים. ע"פ השערת דהבס ש"ר היו התלמידים האלה תהיילת, שקבין ר"ע בעד בר כוכבא, אבל המספרים אינם מתוקים כמו שאר המספרים שבש"ס. בן פטר רבא י"ב אלף איש ממס (כ"מ פ"ה); בן היה גם לר' אישעיא י"ב אלף תלמידים (ערוכין ג"ה); וכן כי היו מפטרי הבנן מביה רב היה אשתרדן י"ב מאה רבנן (כתובות ק"ג); וכן אמרו ליה לישמאל קטל שכור מלכא תריסר אלפי יהודאי (מ"ק כ"ו) וכמה כל צר? וכו'; תריסר אלפי גברא ושייתא אלפי שפירי וכו' (כתובות י"ו); וכן היה לאיתו האיש י"ב תלמידים, ובשנמצא למשל בתוס' (שבת נ"ד) החשבון איך עשר דאב"ע תריסר אלפי בכל שנה מעורה, נמצאהו אנהנו לפי שטתנו מיותר. עוד יבוא.

אור חדש. בלנדון מוצג לראות חמר מאיר חדש, שכפי הנראה עתיד הוא לדחות מפניו את אור הגו והאלקטרון. החמר הוא תערובת צ"ח ומחצה חלקים אויר פשוט וחלק אחד ומחצה נפט. גז כזה, הנקלט במכונה מיוחדת עשויה לדבר, יאיר אור נעים בעל גון אדום-כחול. ואם יעמיפו את הלהב במעטפה לבנה תאיר אור לבן חזק מאד, אבל לא מבהיק ומזיק לעינים. כה האור שבו יפה מזה של האור האלקטרי ושל הגז הפשוט של פחם. ועוד שתי מעלות לאור הזה, כל אדם יכול לקנות לו מכונה לכיחו ואינו תלוי בחברת מאור או בהנהגת העיר והמאור בזול גדול, מחירו פחות מרביעית ממחיר המאור הרגיל. מכונה אחת תוכל להאיר למעון גדול כעל כמה חדרים.

ציגונים.

אין בעשטאטיגע היערדורף, דאס הי' מ. פרייליך
(לעבערנ גראדעקאנאס 35) אין מיינער אנוועזענע
הייט איינען געוויסען אינגאנצן לאפישאנסקי מיט איינענער
מעטהאדע איין ברוכבאנד אנלעגט, נאכדעם ער איינען
אלטען צווייטענען ברוך פאן דער גראדעקאנאס מיט
שענקאפאטע איבעראיס געשיקט אונד אין קורצער צייט
הינאיינבראכט. דיעזעס צייגנס שטעלע איך הערן
מ. פרייליך אויס, צום בעווייזע ווינער גראדעקאנאס
לינקייט אין הינאיינבראכט פאן בריכען, וועלכער זיך
זאגט וועינע אונטער דען ארצטען ריהמען קאנען.
Dr. Thaddäus Krobicki Stadtarzt, Lemberg.

Dr. Leon Mirtenbaum
ZAHNARZT
Krakau, Grodzka 6.
ord. 9-12 — 2-5
פארצעלאן-עמאיל-אונד גאלדפלאט
בען, קינסטליכע געביססען קראנען
אונד גאלדבריקען.

ברגשי כבוד מביעים כמזיט להמאורסים סאבינע
לאנדעסבערג ויוסף זילבערג ונס לדודנו מר וואלף
לאנדעסבערג ורעיתו. צבי הירש קורטער וכויתו.
לשכת-המרכז של "עבריה" ברן
מודיע, כי יצא קול-קורא. אל הלאומיים העברים.
אשר יתן ברור רחב ומקף לעיון. עבריה, ויהי לעינים
לכל המבקש להשתתף בעבודתה. קיץ זה נשלח חנם
לכל דורש.
Zentralbureau "EBRIAH", Bern, Schweiz,
Freiestr. 24a.

בבית-מסחר הספרים
של י. ל. פארטגאנג, בקאשוי (אונגריא)
נמצאים ספרים בכל מקצועות הספרות העברית בשפת עבר
בזרנון ובשונות לעזיות שונות.
ספרי הנודל למוד
מהוצאות שונות ע"פ שיטת התרגומים ועברית-בעברית ונס התוצאות
היותר חדשות, הכל נמצא בכל עת מן המוכן במספר גדול וע"פ
תנאים טובים בנכיון רבט גדול בשביל מורים ובתלמידים.
קטלוג מפורט חנם וחפשי.
האדריסה:
L. FORTGANG, KASCHAU (Ungarn)
Deak Ferencz-gasse 8.

הוצאת "תושיה" ורשה.
ספרי הנודל למוד ומקרא.
1-8) אלפא ביתות מצוירות בצבעים, ערכות בסבלאות, במהירות, כתבות ניר
ובקבוצות, במחירים שונים: 70 הל"ה, 84 הל"ה, 1.40 בתרים, 1.68 כ"ה, 1.96 כ"ה, 280 כ"ה; בוסקא א. א.
9) פירי תלמוד (כריסומותיה תלמודית) 1.12 כ"ה; ברמן ש. ש. 10) נן הילדים (כריסומותיה
מצוירת), היא 2.10 כ"ה; ח"ב 1.40; גושליב א. א. 11) מחברות לנחות דקדוק, ג"ה כ"ה 14 ח"י;
גרדון ש. ל. 12) תורת הספרות, היא: תורת הסגנון והפרוזה 1.40 כ"ה; ח"ב: תורת השירה
1.40 כ"ה; גרדון ש. ל. 13) הקריאה והכתובה, ספר המורה 1.40 כ"ה; ח"ב: הנל,
ספר התלמוד (מצויר), 14 ח"י; גרדון ש. ל. 14) אוצר הלמוד העברי (להוראה
הדבור העברי (מצויר) 2.80 כ"ה, 15) אוצר ציורים (בצבעים) 1.40 כ"ה, 16) המזמר הקמי (מצויר)
56 ח"ה, 17) טעמי זמרה (להליל) 84 ח"ה; גרדון ש. ל. 18) ארץ ישראל (גאוגרפיה עם מפה)
70 ח"ה, 19) בית ספר עברי (כריסומותיה ומתודה), היא (מעובד מחדש, מצויר) 1.12 כ"ה; ח"ב
1.40 כ"ה; ח"ג 2.10 כ"ה, 20) הנכה (פרק היסטורי) 28 ח"ה, 21) מקרא (כריסומותיה) 86 ח"ה
22) ספרי התורה 56 ח"ה, 23) ספרי הנביאים, ב"ה כ"ה, 1.12 כ"ה, 24) ספר ההתחלה (מצויר)
56 ח"ה, 25) קצור דברי הימים לעם ישראל 1.40 כ"ה, 26) ראשית למדוי שפת עבר (מתודה
וכריסומותיה) 1.40 ח"ה; ולוצקי: 27) מדרוך הילדים (מורה וכריסומותיה) ב"ה כ"ה 98 ח"ה;
טבוב י. ח. 28) אגרון לבני הנעורים 1.40 כ"ה, 29) המבין (מתודה למתחילים) 84 ח"ה
30) מבחר הספרות (אנתולוגיה) 2.52 כ"ה, 31) מורה הילדים (מתודה) 2.52 כ"ה, 32) מורה
הסגנון 1.40 כ"ה, 33) מפתח (למורה הילדים) 28 ח"ה, 34) ספרי המופת לבני הנעורים: א)
מאמר: אהבת ציון (מעובד ומנוקד 1.40 כ"ה, 35) ח"ה; ב) רבי יהודה הלוי (שירים נבחרים)
42 ח"ה, 36) ערך הילדים (כריסומותיה), היא 2.24 כ"ה; ח"ב 1.96 כ"ה, 37) תורת הנקוד 84 ח"ה;
ילין ח. 38) לפי הטף, ספר המורה היא 1.40 כ"ה; ח"ב 2.10 כ"ה, 39) מקרא לפי הטף
(מצויר), ב"ה כ"ה 1.40 כ"ה, 40) עברית בעברית 28 ח"ה; כהנא ש. ש. 41) אוצר הלשון
העברית (דיקטנדה) 2.80 כ"ה, 42) הקריאה העברית (כנ"ל) 2.10 כ"ה; לבנר י. ב. 43) הקריאה
העברית 42 ח"ה, 44) יודינו (למועדים) 70 ח"ה, 45) כל אנדות ישראל, פיג ד"ה, כ"ה 2.10,
46) רע הילדים (ספר מקרא) עם אוצר המלים 1.12 כ"ה; לוין וטבוב: 47) עברית כלשוני
עם ועם, 1. למדברים והגונות 70 ח"ה; לוצקי: 48) דקדוק לשון עברית, מעובד ע"י
א. כהנא י. ח. 1.40 כ"ה; ליבוביץ: 49) למען אורי הקטנים (קובץ שירים), פיג. 50) שיר
זמר (מצויר) 1.40 כ"ה; מושרים שונים: 51) הכנור, ג"ה כ"ה 56 ח"ה; פרנקלי: חולדות היהודים
ח"ה, חלק א' י. ג. כ"ה 1.40 כ"ה, חלק ב' י. ח. כ"ה 2.10 כ"ה; קליינמאן א. 52) מערכת הפעלים
1.40 כ"ה; קפלן פ. 53) מקרא ולמוד (כריסומותיה ומתודה, מצויר) 2.10 כ"ה; דבינוביץ א. ז.
54) נמיעים (כריסומותיה) 1.40 כ"ה, 55) חולדות עם ישראל (מנוקד) היא 1.40 כ"ה; ח"ב
1.55 כ"ה; ח"ג 2.66 כ"ה; שאצקי ל. 56) הדקדוק העברי (מנוקד) 1.12 כ"ה, 57) התחלת הדקדוק
(מנוקד) 70 ח"ה, 58) תרגילי הדקדוק העברי (מנוקד) 74 ח"ה; שטינברג י. 59) בעיר וביער
(משלים), ב"ה כ"ה 74 ח"ה, 60) שיתות ילדים (קובץ אנדות וספורים), פיג 74 ח"ה.
קובצים: בן אביגדור א. ל. וגרדון ש. ל. 61) הנעורים (קובצי מקרא מצוירים), ג"ה
כ"ה 1.26 כ"ה, 62) הדקדוק היא 2.10 כ"ה; ח"ב 1.40 כ"ה, 63) עולם קטן (קובצי מקרא מצוירים)
מחלקה א' נקוד וכלי נקוד ד"ה, כ"ה 1.40 כ"ה, מחלקה ב' (מנוקד) כ"ה, ח"ה 70 ח"ה יחד
החלקים כ"ה 40.
ספורים: גרדון ש. ל. 64) רבינון קרוזה (ע"פ דיפואה, מצויר) 70 ח"ה.
ביבליותיקות לילדים ולבני הנעורים: 65) נציג (בנקוד), 100 נומרים, כל
נומר 3 ח"ה, 66) פרחים (בנקוד), 250 נומרים, כל נומר 6 ח"ה, 67) לבני הנעורים, I. לילדים
(בנקוד), 200 נומרים, כל נומר 11 ח"ה, 68) 69) לבני הנעורים, II. לנעורים, 100 נומרים, כל
נומר 17 ח"ה, 70) בכורים, 200 נומרים, כל נומר 3 ח"ה.
כל המתירים הם כלי כתיבות וכלי משלוח, מארצות אחרות בכספי המדינות לפי שער
הכספים. — קטלוג מפורט מכל ספרי "תושיה" ישלח חנם לכל דורש.
Издательство „ТУШИЯ“, Варшава Verlag „TUSCHIJAH“ Warschau.
להשיגם גם בכל בתי מסחר הספרים העברים באוסטריה-אונגריה.

XX. קעניגליכע אונגארישע
געלדקלאססענלאמערע
בעשטעהט אויס 125000 לאזע 62500 געווינע
פערציכנים דער געווינע
דער גרעסטע געווינע בעטרעט אים גליקליכסטען פאללע
1000000 איינע מיליאן קראנען

קראנען	600000 — 600000	פערמיע 1	1	בעסטע לאמערע דער
	400000 — 400000	געווינע	1	וועלט
	200000 — 200000	"	2	דיא לאמערע שטעהט
	100000 — 100000	"	2	אונטער אויפליכט אונד קאנ
	90000 — 180000	"	2	טראלע דער קעניגליכען
	80000 — 160000	"	2	אונגארישען רעניעוונג
	70000 — 140000	"	1	געזעטיץ פאם 27-טען
	60000 — 120000	"	3	פערברואר 1899
	50000 — 50000	"	3	
	40000 — 120000	"	6	
	30000 — 90000	"	9	
	25000 — 150000	"	13	
	20000 — 180000	"	44	
	15000 — 195000	"	61	דא פאם 62500 125000
	10000 — 440000	"	22	געווינען זא ווידר יעדעם
	5000 — 355000	"	475	צווייטע לאז געזאנען.
	3000 — 66000	"	961	
	2000 — 950000	"	1635	
	1000 — 96000	"	165	
	500 — 817500	"	39675	דיא ציעהונג נעשיעט
	300 — 49500	"	5325	עפפענטליך אים ביזויין דעם
	200 — 7935000	"	5325	קעניגליכען קאנטראלאמ.
	170 — 905250	"	115	
	130 — 692250	"	4825	
	100 — 11500	"	3825	
	80 — 386000	"	62500	געווינע
	40 — 153000	"		
	16.457.000			

פרייזע דער לאזע:

קלאססע	נאניץ	האלב	פערטעל	אכטעל
I	12	6	3	1.50
II	20	10	5	2.50
III	32	16	8	4.00
IV	40	20	10	5
V	52	26	13	6.50
VI	64	32	16	8
קראנען	160	80	40	20

מאן קאן אין צוויי קליינע ראטען איינזענדען, דיא ערסטע מיט דער בעשטעל-
לונג דיא צווייטע פאר דער ציעהונג פונעם קלאסע. פאלס דיעזער בעטראג נישט
עשווא שאן דורך אינצווישען ערציעלשען געווינען איבערפליעטיג געווארדען.
בעשטעללונגען זינד צו ריכטען אן דיא הויפטקאלעקטור
האלמי אונד קאמפאניע אנדראשי שטראסע 60.
Halmi & Comp. Budapest, IV. Andrassystrasse 60.

ERSTES SPECIAL-HAUS
von Echten GRAMOPHONE-PHONOGRAPHE
Engros & Endetail
JOSEF WECHSLER
KRAKAU und WARSCHAU
in Krakau, Grodzgasse 71/II.

עפפעלט עכטע קאנצערט גראמאפאנע עכט נור
מיט פארקע „שריי בענדער ענגעל“.
רעיונע אויסוואהל פאן יודישען אונד העברעאישען
פראמטען. — עכטער קאנצערט-גראמאפאנע מיט
פארקע „שריי בענדער ענגעל“ זאמט 10
פלאטען נור 35 פלארי. ניעמאנד זאל דיעזע
בעסטע געלעגנהייט פערווימען.
פרייזקראנטע עט הויפטקאנצערטע און פערלאנג
גען גראמאפאנע אונד פראנקא.

הוצאת תושיה וישה

נמרה בשלימות הביבליותיקה העברית. לכל בית ישראל.

(מאת 200 ספרים)

ספרים בכל מקצעות הספרות :

ספרים, תמונות וציורים, ספרים מדע כללים וחכמה ישראל, ספרים מסע ותולדות אנשי שם. כל ספר מכל בערך 80 עמודים. בספרים רבים יש תמונות וציורים.

מחיר כל ספר 1.12 מ"ב' הדר 1.68 כתר.

כל הביבליותיקה העברית בחמישים ברכים יפים בחמש מחלקות: הספרות היפה המקורית, הספרות היפה התרגומית, שירים ספרים מדע, תולדות אנשי שם. 140 כתרים.

אפשר גם בתשלומין לשעורין.

חמשת הספרים האחרונים של הביב-

ליותיקה העברית הם :

(1) קצוץ (קצוץ) קצוץ הספרות העברית

החדשה -- ד"ר נ. שלושין.

מחירו 3.36 כ"ב' הדר 4.20 כתרים.

(2) קצוץ עם שקיעת החמה

(קובץ שירים) -- ז. זניאור.

מחירו 2.24 כ"ב' מחור הדר 2.94 כתרים.

אדריסה :

Verlag Tuschijah Warschau.

דער וועכענטליכער ברייף פון אמעריקא.

איהר קענט קריגען יעדע וואך

א גרוס פון אייערע געליבטע אין דער

נייער וועלט ! ווילט איהר קענען דאס לאנד

וואו אייערע פריינד געפינען זיך ? - דאס

האדץ פון יעדען אידען איז אין אמעריקא. ווער

האט נישט א פריינד אין דער גליקליכער מדינה ?

פיעלע טרויערן פון פארהען אין דאס גאלדענע

לאנד, זיי מוזען זיך בעקענען מיט אמעריקא, מיט

איהרע זיסען, איהר לעבען, מיט איהרע מעלות

אין חסדנות.

פאר 9 קראנען 1/2 יאהר קריגט איהר א

בריעף טויזענטער שורות לאנד, מיט אלע נייעס

פון אמעריקא. דיעזע בריעף קומט אין דער פארם

פון דער גרעסטער אירישער צייטונג

אין דער וועלט, דאס איז די

"אירישע גאזעט" פון ניוארק.

דאס איז א רייכע צייטונג אין לייכט מאמע-לישן

16 דיעזענטען שטארק, אנגעפילט מיט דעם

בעסטען לעזשטאף, ווען א איד אין עסטרייך

לעזט די "אירישע גאזעט" ווערט ער אין א

קורצע צייט בעקאנט מיט דעם לעבען פון זיינע

פריינד און פערזאנלעכע אין אמעריקא, וויל אלע

אירישע אינטערעסען ווערען דארין בעשריכען.

ווען איהר זענט אן אבאנענט פון דעם "המפצה"

און איהר געבעטען די "גאזעט" דורך זיינע

רעדאקציע דארפט איהר איינצאלען נור 6 קראנען

פאר 6 מאנאט.

שפעקולירט דיעזע קליינע סומע און זעהט

וואס פאר א ליטערארישען אוצר די פאסט וועט

אייד יעדע וואך בריינגען.

פיר ברוכליידענדע

ראדיקאלע הילפע אה נע אפערעצאן.

פערלאנגען זיא גראטס אונד פראנקא דא

נייא ערשיינענע בראשערע פאן מ. פרייליך

ספעציאליסט פיר ברוכליידענדע אונד ער

פינדער דער ק. ק. פאט. באנדאנען, אין

לעמבערג, גראדעקא-נאסע 35.

כל חולה מכרח לב אלי לימים אחרים.

וואצו קויפען זיע כשר-זיפע ?

אום דאס געשירר צו וואשען !

נעמען זיע ליעבער כשר'עס אמונא אל דאס איז בעסער אונד ביל-לינער אלס יעדע זיפע אינד דירעקט צו דיעזעס צוועקס-זינע.

כשר אמונאל איז איינע וואהרע וואהלטהאט פיר יעדען הויזהאלט.

כשר אמונאל רייניגט דאס שמוציגסטע געשירר מיט-לייכטיגקייט.

כשר אמונאל גיבט דעם עססצייג וואפארט דען נאטירליכען גלאנק.

כשר אמונאל רייניגט אללעס קיכענענעס מיט גראסער שנעלליגקייט.

כשר אמונאל רייניגט איבערהויפט אללע הארטען נעגעטשטענדע מיט

אויסנאהמע פאן יאנועלע אונד פיינע ווייכען מעטאלען.

כשר אמונאל ווירד אונטער שטרענג ריטועללעך אויפזיכט זינער עהר-

ווירדען דעם העררן ראבבינער שמוחה פרענקעל אויס פאדגורזע ערצייגט.

געברויכטאנווייזונג : מאן נעהמע איינען לאפען, אדער שוואמם,

בעפייכטע איהן געהעריג אונד רייבע איהן אויף דעם אמינאל ביו עם שייט.

דאן נעהמע מאן אהנע ווייטערס די רייכונג פאר. - ערהעלמליך איבער-אלל.

ערפאלג גאראנטירט איבערצייגען זיא זיך פערבעסערונג דער שטעלונג

Kaufmännischer Fern-Unterricht !

בוכהירונג (אללע מעטאדען) האנדעלסקאדעספאנדען, דייטשע שפראכלעהרע,

קויפמאן רעכנען האנדעלסקאדע, ווארענקונדע, געאגראפיע, שענשייבען, וועלשעשיכטע,

סטענאגראפיע (אללע סיסטעמע) א. ז. ו. קאן יעדערמאן אהנע בעזאנדערע פאר-

קענטניסס אים כריעפליכען וועג אונד אין קורצע צייט גרינדליך ערלערנען.

ביו גלייכצייטיגער טיילנאהמע אן 4 לעהרפעכען, סטענאגראפיע גראטס.

Gründliche briefliche Ausbildung zum tüchtigen Kaufmann.

אנפאנגען נור גענען רעטורקארטע. פראספעקט א 15 העל. פראבעבריעפע א 1.20 קר.

erstes commercielles Unterrichts Institut. - Abteilung für briefl. Unterricht.

A. WEISSMANN, POD CRZE-KRAKAU. H-E.

איבערנאהמע פאן קויפמאנשישען ביכעראיינרוכטיגען בולאנסירונג אונד כיכערישקאנטרי רונגען געגען מאסטיגעס האנאראר.

גרעסטער טרעפער
עווענט.
600,000 מארק.

גלייכ-אנצייגע

דיא געוויינע
גאראנטירט
דער שטאט.

איילאדונג צור בעמיליגונג אן דען געוויינ-שאנסען

דער פאס שטאטעס האמבורג גאראנטירטען גראסען געלד-לאטעריע אין וועלכען

9 מיליאן 248.485 מארק

זיכער געוואנען ווערדען מיססען.

דיא הויפטגעוויינע דיעזער פאט-היילנאהמען געלד-לאטעריע זינד פאלגענדע:

נעמליך: דער גרעסטעם ליכטע געוויינ איז אים גלייכליכען פאללע: 600,000 מארק.

מארק	געוויינ א	מארק	פרעמיע א
40,000	1	300,000	1
30,000	1	200,000	1
20,000	7	60,000	1
15,000	1	50,000	1
10,000	11	45,000	1
5,000	36	40,000	1
3,000	103	35,000	1
2,000	160	30,000	1
1,000	437	100,000	1
300	518	60,000	1
200	185	50,000	1

אום גאנצען ענטהעלט דיא לאטעריע וועלכע אויס 7 קלאסען בעשטעהט, 94,000

לאזע מיט 45,550 געוויינע אונד 8 פרעמיען, זאראסס אנהעצען דיא העלפטע

אללער לאזע זיכער געוויינען מוס.

דער גרעסטעם ליכטע געוויינ געוויינ 1-שטער קלאסע בעשטעהט אים גלייכליכען

פאללע 50,000 M. שטייגט אין דער 2-שטער קל. אויף 55,000 M. און דער 3-שטער

אויף 60,000 M. אין דער 4-שטער אויף 65,000 M. אין דער 5-שטער אויף 70,000 M.

אין דער 6-שטער אויף 80,000 M. אין דער 7-שטער אויף 600,000 M.

פיר דיא ערסטע קלאסע, דערען ציעהונג אמטליך פערטענע-צמ, קאסעט :

דאס נאנצע אריינאללאן נור מארק 6. - אדער קראנען 7. -

דאס האלבע אריינאללאן נור מארק 3. - " " 3.50

דאס פערטעל אריינאללאן נור מארק 1.50 " " 1.75

דיא איינלאגען פיר דיא פאלגענדען קלאסען וואווי דאס גענוע געוויינ-פערצייכ-

ניס זינד אויס דעם אמטליכען, מיט שטאטס-האנדעל פערזענלעך פערלאנגען

פלאן ערזיכטליך, דען אים וואונש א פאראויס גראטס אונד פראנקא צווענדע.

יעדער דער בעשטעלונגען ערהעלט פאן מיר נאך שטאטס-האנדעל ציעהונג

וואפארט דיא אמטליכע ציעהונגסליסטע אונאויסגעפארדערט צוגעזאגט.

דיא אויסצאהלונג אונד פערזענדונג דער געוויינעלדער

ערפאלג פאן מיר דירעקט אן דיא אינטערעסענטען פראמפט אונד אונטער

שטרענגסטער פערשוינענדיג.

בעשטעלונגען ערבישע פער פאסטאנווייזונג אדער אויך געגען נאכנאהמע.

מאן ווענדע זיך דאהער מיט דען אויפטרענען דער נאעכעפארשטע

הענדען ציעהונג האלבע, זאנלייך יעדאך ביו צום 5 מאי ד. י.

פערטענעפאלל אן :

Samuel Heckscher senr. Bankgeschäft in Hamburg.

ספר דברי חכמים וחרותם ב' חלקים מאת מו"ה.

מכיל כל משלי התלמוד בצורת שירים
יפים ונהדרים.

המחיר ארבעה כתרונים, מצוה לתמוך ביד המחבר
לעת זקנתו ולקנות מירו ספרו.

האדרסה :

M. Weismann, Wien, II. Zwergas. 5.

חקרי לב

ספר דורות התנאים ואמוראים, מעשיות וקורותיהם,
שיטותיהם ודעותיהם בדעות ואסונות, המלכים
המצב המדיני בזמניהם, ובינות מדרכותיהם
יעוד הידושים והנהגות בש"ס בכלי וירושלמי
ספרים.

חלק ראשון (136 עמודים)

ומסק מידו להאיר חי רבי אבוב בקיסרין
ורומבט-לל, על האמוראים ר' יודן נשיאה (נבר)
ע"ה (ק) עד הנשיא האחרון חלל, ר' חלפתא
וביסרין, ר' אמי ור' אסי, ר"ש בר נחמני ובניו
קבימי ור' חנינא, וחיו דיקלטינוס קיסר רומא
במה שנוגע לקורות עמנו ותנועת הנוצרים בזמנו.

חלק שני (148 עמודים)

הוא זר והב סביב לראש ר' ירמיה עם מבט
כללי על חיי רב-ישמואל, ר' יוחנן, ריא בן פדת,
ר' ירמיה, רב יהודה, רבה, ר' יוסף ור' ששת,
אבוב דשמואל, אבוב דר"ו, והמלכים הפרסים
איוור ובני שבור במה שנוגעים לקורות דה"י
לישראל ושאר חידושים במה שנוגע להבכליות.
מאת יהודה ליב לאנדסבערג רב בס' סיה והגליל.
מחיר הספר עם המשלוח ר"ב אחד.

למכ"ס הנחה לפי סכמת ספרים.

להשיגו אצל המחבר :

Leop. Landesberg Oberrab.
Szeghalom (Ung).

מיינע בעריהמטע פראקטישע

משאלענט-אפען

וואלען אין קיין שום יודישע פאמיליע נישט

זעהלען. ערשטע אין דער וועלט, אויס מאסיוועס

שלאסערבלעך, גאראנטירט 20 יאהר האלטבאר.

איינגעפיהרט ביו הונדערטער רבנים וצדיקים

מיט א ביסל האלצקוהילען פרייטאג געהייצט

האלטען ווי היץ ביו מוש"ק. און ריהרען. און

א קייסען. קענען איבעראל שטעהן, געגען פיער,

געפארהר זיכער געשיצט. מיט פערשליס איבעראל

עס איז קיין שום חשש איסור, בדבשר גדוד

מבאנני גאליציע, אינגארן רומעניען, טויענדער

פירונג-אנשקרייבען. פרייז : 1 אפען פאר 4

שטעף פער 3 ליטער, 2 פאר בשר, 2 פאר חלב

(סעצערמטע אכטיילונגען) 11 קראנען; רעמא

פער 4 ליטער 13 קר. 1 אפען פאר 6 שטעף

פער 2 1/2 ליטער, 2 פאר חלב, 4 פאר בשר

13 קר. דעמא פער 3 ליטער 14 קר. פער 3 1/2

ליטער 17 קר. פער 4 ליטער 20 קר. - זי

יעדען אפען א געדוקטע געברויכטאנצייגע.

געגען אנהאבע, רעסט פער פאסטאנאנאהמע.

אנפאנגען מיטעלסט דאפערקארטע בעזאנט ווארעמט

Ruben Perlberger, Kunstblecher

Myślenice, (Galizien).

מעטה משובה

J. B. Rappaport, Dąbrowa
bei Tarnow

Grossmetzgererei.

Gegründet im Jahre 1878.

עמפיעלעט זיינע אללגעמיינ געריהמטע ער-

ציינונג

אין פערשיעדענען סארטען

אונד צוואר : ראטען, ווייסען, דאפפעלמעטה,

קאפאוויין, מאליניאק, ווישינאק, אלטער

בוטעלען-מעטה א לא מאלינא

צו בילליגען פרייזען

ערנער : ביענעוואקס אונד שליינדערהאניג

פיר קאלאניאלואארען-האנדלונגען. פיר רע-

לע בעדיענונג אונד פאללסטע צופריעדענ-

הייט ווירד גאראנטירט.